

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukes Nachf., Max Augenthaler & Emerich Lesner, Heinrich Sohalek, Rudolf Wesse, A. Opelika Nachf., Anton Oppalik.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERTIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U I L X I I

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 154.

Brașov, Mercuri 15 (27) Iulie.

1898.

Sașii și opiniunea publică germană.

Era un timp, când foile germane din marele imperiu păreau a se interesa mai de aproape și mai viu de cestiunea naționalităților din Ungaria. Astăzi s'a redus foarte mult interesul, ce-l purtau aceste foi unei deslegări favorabile a amintitei cestiuni, așa, că putem dice, ele se mărginesc aji la sprijinul moral ce-l dau din când în când Sașilor din Transilvania în nisuița acestora de a se apăra de totala contopire a rasei lor.

Dér și acesta aparițiune nu este a se datori atât împrejurării, că presa din Germania ar urmări ca un program al ei tendința de a veni cu totă serioșitatea în ajutorul elementului german strimtorat din Transilvania și Ungaria, ci mai mult faptul, că inșiși luptătorii din sinul Sașilor ardeleni în nisuița lor de a-și apăra existența națională ridică cestiunea de comuniune de rasă în diarele germane mai independente.

Adevărat, că există în Germania o asociație puternică, care tinde la unirea și eliberarea tuturor Germanilor, așa numitul „All-deutscher Verband“, care are multe ramificațiuni în toate părțile. Această asociație face progrese mari, dispune și de un număr frumusele de organe de publicitate, dér totuși se poate dice, că nu reprezintă decât numai nisele aspirațiuni, ce fac parte dintr'un program al viitorului și cari, decamdată cel puțin, nu se profesază pe față de către presa dirigitore germană.

Este prin urmare lucru foarte firesc, decât fruntașii luptători ai Sașilor ardeleni se silesc în tot chipul a înrui asupra presei germane dirigitore, a o informa cum se cade asupra adevăratei situațiuni a popoului săsesc, apelând ast-fel la sprijinul moral și al publicului mare german.

Este de lipsă acesta cu atât mai

virtos, cu cât politica maghiaro filă a celei mai mari părți din țiaristica germană din imperiu în cursul deceniilor din urmă a favorizat strecurarea sistematică de informațiuni eronate și false despre stările din regatul Ungariei și ast-fel se poate dice cu drept cuvânt, că nici până aji opiniunea publică din Germania nu este nici-decum în clar cu cele ce se petrec sub regimul așa dis constituțional și liberal unguresc.

Dilele trecute numai a apărut o broșura apologetică asupra Sașilor ardeleni în editura lui G. A. Seraphin, Sibiu, Viena și Lipsca, despre care am făcut și noi amintire, și care țintese tocmai de a informa pe cei din Germania despre starea reală a lucrurilor. Răspundând la o broșură a unui fost funcționar în ministerul ungar de agricultură, un anumit Egan, care a debitat tot felul de născociri tendențioșe și neadevăruri cu privire la Sași, apologetul acestora se silesc a-l combate criticând totdeodată în mod obiectiv, dér cu meritată asprime, actualul sistem de guvernare unguresc.

Autorul scrierei de apărare se oprește mai mult la întrebarea: Ce voesc adevărat Sașii ardeleni? El răspunde după un excurs istoric, că Sașii nu țintesc la o poziție deosebită de drept public, ci voesc numai să-și păstreze caracterul cultural german. Ei pretind dela stat, ca să nu pună pedeci în calea culturai lor naționale, ci din contră să o promoveze și sprijinească fără rezervă. Ei vor să dea, dice autorul broșurei, limbii maghiare ca limbă oficială a statului ceea-ce i se cuvine, dér persistă și pe lângă drepturile, ce s'au garantat prin lege limbii lor materne.

Forțe bine. Acesta este așa dicând esența programului popular săsesc, dér rămâne o întrebare deschisă, pe care autorul broșurei n'a deslegat-o: cum își inchipuesc Sașii ar-

deleni realizarea unui ast-fel de program, care dă a priori tot pentru-ca să nu mai pôtă lua în urmă nimic.

Cine i va constringe pe stăpânitorii maghiari de-a respecta drepturile garantate prin lege limbii materne a Sașilor ardeleni? Fi-va în stare a produce această întorsătură în politica ungurescă sprijinul moral ce-l va acorda pôte întraga opiniune publică din Germania causei naționale a Sașilor ardeleni?

Și ôre un asemenea efect, chiar de s'ar pôte dobândi pe această cale, n'ar avé numai un caracter vremelnic, de aji până mâne?

Pentru a ajunge la țintă, noi credem, că Sașii ar avé lipsă de un program cu totul altul, și înainte de tôte ar trebui să fiă odată în clar cu toții, că eisingurii nu vor pôte dobândi nici cea mai mică asigurare a existenței lor naționale, și că cestiunea dreptului lor de limbă nu se pôte rezolva decât numai deodată cu cestiunea de drept a tuturor naționalităților nemaghiare din Transilvania și Ungaria.

Dimisia contelui Goluchovsky.

„Volskbat“ din Viena aduse mai când era scirea, că ministrul de externe Goluchovsky și-a dat dimisia; scirea însă s'a desmintit încă în aceeași zi.

Acum vine „Temps“ din Paris și confirmă faima despre dimisionarea lui Goluchovsky, adaugând între altele, că împăratul i-ar fi primit-o, însă de dimisionat nu l va dimisiona decât după terminarea festivităților iubulare; ér ca motiv al dimisionării aduce faptul, că ministrul de externe fiind odată vorba de regina Spaniei, în cerc foarte restrâns, și-ar fi făcut observările sale, cari apoi archiducele Frideric le-ar fi comunicat ambasadorului spaniol. De aici apoi ar fi isvorit conflictul între ministrul și între curte.

Scirile mai nouă sosite din Viena confirmă — dice „Bud. Hirlap“ — în esența lor aserțiunile țiarului parisian, întru cât

Goluchovsky își va da dimisia, și anume, încă înainte de iubileul împărătesc. Aceleași sciri constată mai departe, că cauza dimisionării e de proveniență mai vechie, întru cât stă în strinsă legătură cu cestiunea cretană. Deja de atunci a început ministrul de externe să se clatine în pozițiunea sa, ér momentul decisiv în adevăr îl constituie războiul american-spaniol, numai cât conflictul dintre Goluchovsky și archiducele Frideric n'are nici o basă reală, căci ori cât l'ar interesa pe archiduce sôrtea dinastiei spaniole, totuși asupra afacerilor externe n'are nici o influență. Se vorbesce și de succesorul lui Goluchovsky, care ar fi ambasadorul austriac din Berlin Szögyény-Marich. Se mai dice, că căderea lui Goluchovsky va trage după sine și căderea altui ministru comun.

Maghiari gr. catolici — românisați?

Legenda românisirii Maghiarilor este reeditată cu multă pasiune de presa maghiară. Mai deunăzi o foie ungurescă din Peșta scriea, că Ungurii se prăpădesc în Ardeal, ér acum „Budapesti Hirlap“ s'a pus să dovedescă românisarea Maghiarilor greco-catolici cu ajutorul matricolelor, mai ales în diecesa română greco-catolică a Gherlei.

În numărul său dela 24 l. c. „Bud. Hirlap“ publică un articol, pe care cetindu-l își vine să ridi, seu să i formezi convingerea, că Maghiarii, ca rasă, sunt cei mai slabi dintre tôte popoarele. Scopul acestui fel de articuli este invederat. Presa maghiară vré să justifice prin ei politica de maghiarisare a guvernelor unguresci față de Români. Măneacănd din această considerațiune, trebuie ca ea din fundul pământului să scoată „argumente“ pentru îndreptățirea maghiarisării.

În numărul pomenit „B. H.“ ne spune, că a cercetat pe doi preoți gr. cat. românisați; unul din aceștia ocupă o însemnată poziție în diecesa Gherlei, ér al doilea este din diecesa Lugosului. Numele acestor preoți de origină maghiară, însă românisați, nu ni-l spune. Din convorbirea, ce a avut-o omul de încredere al țiarului șovinist cu unul din acești doi pioniri ai „românisirii“, ar apăre, că „românisarea“

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Scrisori din Italia.

Nenumitei prietino.

VII.

(Continuare.)

Din era de tămâte: Roma.

Vrei să iai o birje dela gară până la San-Pietro și întreb pe birjar de câtă vreme ai nevoie, ca să faci cursa. „Fără explicații o jumătate de oră, cu explicații o oră și jumătate“, își va răspunde. Sub „explicații“ se înțelege numirea palatelor și a monumentelor mai însemnate de pe drum și oprirea de câte-va secunde la fiă-care dintre ele. De aceea un străin, care vré să vadă orașul, trebuie să socotescă îndecit atâta timp pentru ori-ce stradă, pe cât îi trebuie unui Roman. Dai pe strade nouă de tot, pe cari crești, că n'ai lipsă să te opresci mereu, când de-odată vești sugrumat între două case moderne câte nu arc de triumf de pe vremea împărăților, seu

altă ruină; apuci pe strade laterale, ca să ajungi mai de grabă la vre-un muzeu și stai de decî de ori locului, căci dai seu de rămășițele uriașe ale vre-unui circ roman, în cari aji sunt decî de fărâșii și prăvălii, seu de vre-o fântână minunată cu vre-un leu din epoca prerenesanței, care de sute de ani scupă apă cristalină pe gură, făcând de sute de ani aceeași față plictisită, seu de vre-o biserică cu o fațadă de un stil baroc admirabil, seu érași de o fântână cu un copilaș de bronz de tôte frumuseța, despre care se spune, că e un op de al lui Raffael. Pleci spre Monte Pincio, void să vești Roma de pe acest deal, și decât o apuci pe Via del Corso, trebuie să te opresci la columna lui Adrian, să cotesci pe la templul lui Neptun, să stai la Fontana de Trevi, cea mai frumoasă din câte le are Roma, fără să ai vreme să cercetezi pe drum mușee și palate, și stai în Piazza del Popolo să vești minunatul obelisc. Decă o apuci din Quirinal spre Pincio, drumul, care îți pare mai scurt, ține și mai mult, căci tritonul lui Bernini, care suflă dintr'o scoică clocotitoare apă, te ține ca fărmeat în

drum, Palazo Barberini te invită să-i vești parcurile cele răcoritoare în mijlocul cărora stă statua de marmoră a lui Thorwaldsen; nu te înduri să treci mai departe fără să faci un mic ocol pe la „îmblânțitorii de cai“ ai fostului Monte Cavallo. Uriașele statui de pe timpul împărăților te încântă, te farmecă prin măreția lor, prin proporțiile ținute cu atâta acurateță și admirându-le uiți aproape de ținta, ce ți-ai ales-o: să ajungi la Pincio. Mai precaut apuci de astă-dată prin Piazza di Spagna, despre care sci că e un centru comercial, pentru-ca să nu mai dai de ceva în drum, care să te împiedece éra-și. Când, apucând drumul cel mai scurt, vré să urci scările cele bogate spre St. Trinită d. Monti, te așteptă din nou o surprindere. Pe scări affi decî de tipuri italianesci, fete, băieți, bătrâni, vințetori de pôme seu „farnientisti“, acele tipuri neperitoare, cari au servit de modele pictorilor tuturor timpurilor. Această privelisece bizară te încântă cu atât mai mult, că e ceva cu totul nou, ceva viu și nu-ți vine să te desparți de scările acestea cu una cu două.

În sfârșit étă Monte Pincio, ale cărui serpentine le urci încet. Nu însă pentru-că suișul ar fi mare, ci pentru-că de abia poți străbate prin mulțime. Aici alérgă Roma întregă după amiazi. Echipajele cele luscose bijbăie, damele și domni eleganti se salută ridând, își aruncă câte-o vorbă în trecét, aristocrația înaltă primescete visite în trăsură. Domni îmbrăcați în ținută strictă de salon se urcă în câte-o trăsură, apoi cobóră érași să salute alți cunoscuți urcându-se érași la alții în „salon“. Viétă, ris, pocnete de biciu, strigăte de surugiu — un sgomot asurzitor.

Când ai ajuns sus, te pomenesci că s'a inoptat. Priveliseca cea minunată se spalăcesce tot mai mult și tot mai repede, cu cât sôrele își strînge mai multe raze cu îngrijirea unei mame, care-și chiamă copiii în casă când vine noștea. Ca să mai vești vila Medici, nici pomenire; ești mulțumit să te poți opri puțin înaintea fântănei lui Moise și a statuei fraților Caioli, atât de mișcătoare în simplitatea ei.

Și cum ți-se întâmplă cu Pincio, o

Cursul la bursa din Viena.		Renta de hârtie austr.	
Din 25 Iulie 1898.		101.65	
Renta ung. de aur 4%	120.85	Renta de aur austr.	121.65
Renta de corône ung. 4%	98.90	Losuri din 1860.	141.40
Impr. câil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.—	Acții de-ale Băncii austro-ungară	909.—
Impr. câil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.—	Acții de-ale Băncii ung. de credit.	394.25
Oblig. câil. fer. ung. de est. I. emis.	121.—	Acții de-ale Băncii austr. de credit.	358.30
Bonuri rurale ungare 4%	96.65	Napoleoniori	9.52 1/2
Bonuri rurale croate-slavone	97.50	Mărei imperiale germane	58.80
Impr. ung. cu premii	168.—	London vista.	119.95
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.75	Paris vista	47.52 1/2
Renta de argint austr.	101.80	Rente de corône austr. 4%	101.40
		Note italiene.	44.25

Cursul pieței Brașov.			
Din 26 Iulie 1898.			
Banonota rom. Cump.	9.47	Vënd.	9.49
Argint român. Cump.	9.43	Vënd.	4.45
Napoleoniori. Cump.	9.50	Vënd.	9.52
Galbeni Cump.	5.63	Vënd.	5.66
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărei germane Cump.	58.50	Vënd.	—

Lire turcesci Cump. 10.70 Vënd. —
 Scris. fonc. Albina 5% 101.—Vënd. 102.—

„Gazeta Transilvaniei“
 cu numărul 154 cr. se vinde
 la librăria Nic. I. Ciurecu și
 la Eremias Nepoții.

Lucrări de legătorie de cărți.

Wilhelm Haydecker

legător de cărți, și lucrător de galanterii,
Brașov, Strada Porții Nr. 22.

Recomandă Onoratalui public dela oraș și dela sate

Legătoria sa de cărți,

ce există de 14 ani cu cel mai bun renume și este
 mult mărită și din nou arangiată cu 9 mașini di-
 ferite.

Se efectuează toate lucrările ce cad în sfera legato-
 riei de cărți, dela cea mai simplă carte de școală legată,
 pâna la cea mai fină legătură de lux în piele, catifea, mă-
 tase, plus, pânză etc. executând cât se poate de bine și de
 exact.

Având lucrători de toate speciile esecelent pregătiți,
 această legătoria de cărți poate se executa iute și foarte ieftin
 tot ce se poate cugeta mai bun în aceste lucrări.

**Lucrări de galanterii, passepartout, car-
 tonage** etc. în toate esecutiunile posibile.

Despărțământ deosebit pentru legarea cărților comerciale,
 protocoalelor pentru autorități și oficiilor comunale, cu un
 personal anume instruit pentru acesta; cel mai durabil și
 cel mai practic mod de legat.

Tipăresce inscripțiuni pe pantlici de cununii și la
 stéguri etc.

WILHELM HAYDECKER,
 legător de cărți,
 Strada porții Nr. 22.

28—0

Strada porții Nr. 22.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai
 bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot
 felul de caractere de litere din cele mai moderne
 este pus în pozițiune de a putea esecuta orîce
 comande cu promptitudine și acuratețã, precum:

<p>IMPRIMATE ARTISTICE <small>ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.</small></p> <p>CĂRȚI DE SCIINȚĂ, <small>LITERATURĂ ȘI DIDACTICE</small></p> <p>STATUTE.</p> <p>FOI PERIODICE.</p> <p>BILETE DE VISITĂ <small>DIFERITE FORMATE.</small></p> <p>PROGRAME ELEGANTE.</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ <small>DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.</small></p> <p>ANUNȚURI.</p>	<p>REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.</p> <p>BILANȚURI.</p> <p><i>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couvercle, în toată mărimea.</i></p> <p>TARIFE COMERCIALE, <small>INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.</small></p> <p>PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE</p> <p>BILETE DE INMORMENTARI.</p>
--	--

Comandele eventuale se primesc în biuroul
 tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, eta-
 giul I, câtrã stradã. — **Prețurile moderate.** — Co-
 mandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov

Valabil din 1 Mai st. n. 1898.

<p>Sosirea trenurilor în Brașov:</p> <p>Dela Budapesta la Brașov:</p> <p>I. Trenul accelerat (peste Arad) sosesc la 5 ore 7 min. dimineața.</p> <p>II. Trenul de persoane la 8 ore dim.</p> <p>III. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.</p> <p>IV. Trenul mixt la 10 ore 25 min. sêra (acesta dela Budapesta pâna la Clușiu e tren de persoane, ér dela Clușiu pâna aici tren mixt)*).</p> <p>Dela Bucuresci la Brașov:</p> <p>I. Trenul mixt, care circulã numai Vinerea dela Predeal, la 5 ore 20 min. dim.</p> <p>II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.</p> <p>IV. Trenul de pers., la 9 ore 8 min. sêra.</p> <p>V. Trenul accel. la 10 ore 19 min. sêra.</p> <p>Dela Kezdi-Osorheiu la Brașov:</p> <p>I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătura în St. Georgi cu Ciuc- Szerda și Ciuc-Gyires).</p> <p>II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m (dela prima Iulie pâna la 31 August va avé și acest tren legătura cu St.- Georgul și cu Tușnadul).</p> <p>III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. sêra, (are legătura cu Ciuc-Szereda).</p> <p>Dela Zêrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu).</p> <p>I. Trenul mixt 6 ore 34 min. dim.</p> <p>II. Trenul mixt la 1 órá 14 min. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la 8 ore 16 m. sêra.</p> <p>Dela Sinaia la Brașov**):</p> <p>Trenul de persoane la 7 ore 40 min. dim.</p>	<p>Plecarea trenurilor din Brașov:</p> <p>Dela Brașov la Budapesta:</p> <p>I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineața (acest tren merge pâna la Clușiu cu tren mixt, ér de acolo mai departe ca tren de persoane).</p> <p>II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. sêra</p> <p>IV. T. accel. (peste Arad) la 10 ore 26 m sêra.</p> <p>Dela Brașov la Bucuresci:</p> <p>I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. sêra</p> <p>II. Trenul accelerat (ce vine dela Arad la 5 ore 14 min. dim.)</p> <p>III. Trenul mixt la 11 ore a. m.</p> <p>IV. Trenul accelerat (ce vine pe la Orșad Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.</p> <p>Dela Brașov la Kezdi-Osorheiu:</p> <p>I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătura cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.</p> <p>II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m (are legătura cu linia Tușnad-Ciuc Szereda.)</p> <p>Dela Brașov la Zêrnesci (G. Bartolomeiu)</p> <p>I. Trenul mixt la 9 ore și 5 min. a. m.</p> <p>II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la 9 ore 30 m. sêra.</p> <p>Dela Brașov la Sinaia**):</p> <p>Trenul de persoane la 6 ore 40 min. sêra</p>
---	---

*) V. Un alt tren mixt, care circulã numai Vinerea dela Augustin (Ago-to
 falva) la 7 ore 4 min. dimineața.

**) Acest tren începând circulația dela prima Iunie în fã-cãre Duminecã și sêrã
 torea precum și în fã-cãre Joi.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecã.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
 mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, sã binevoiescã
 a scrie adresa lãmurit și a arãta și posta ultimã.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.